

Robert Vannoy , Historia ya Agano la Kale, Hotuba ya 8

Mwanzo 2

1. Je, Hii ni Simulizi Nyingine ya Uumbaji?

Tulikuwa tukijadili Mwanzo 2, na hoja ya kwanza chini ya Mwanzo 2 ni, “Je, hii ni simulizi nyingine ya uumbaji?” Hatukuingia kwenye mjadala wa swali hilo. Nadhani nililianzisha tu katika saa ya mwisho ya darasa. Tutazungumzia jambo hilo alasiri ya leo. Ningejibu swali hilo: Je, Mwanzo 2 ni simulizi nyingine ya uumbaji? Ningejibu 'ndiyo' lakini kwa maana inayofaa sana. Nadhani unapaswa kuwa mwangalifu sana ukisema Mwanzo 2 ni simulizi nyingine ya uumbaji. Bila shaka, ni kweli kwamba kuna baadhi ya simulizi ya uumbaji ya Mwanzo 1 ambayo inarudiwa katika sura ya 2, hasa katika uumbaji wa mwanamume na mwanamke. Imefafanuliwa na kupanuliwa, lakini sidhani kama sura ya 2 inapaswa kutazamwa kimsingi kama simulizi ya uumbaji. Nadhani msisitizo katika sura ya 2 unahusu zaidi mwanadamu na nafasi yake na kazi yake katika ulimwengu uliombwa. Sasa, ili kuwasilisha hilo, sura ya 2 inasimulia tena sehemu ndogo ya Mwanzo 1. Una hadithi ya kina zaidi ya jinsi Mungu alivyomuumba mwanamume na mwanamke.

Lakini sidhani kama hilo linatosha kukuacha na hitimisho, kama vile SR Driver anavyotoa maoni katika ufafanuzi wake kuhusu Mwanzo, ambao niliutaja katika saa ya mwisho ya darasa. Anasema kwenye ukurasa wa 8, “Hivyo Mwanzo 1:1 hadi 2:4a na 2:4b-25 zina simulizi mbili za asili ya mwanadamu duniani.” Huo ni mtazamo wa kawaida na wa kukosoa. Katika Mwanzo 1:1-2:4a angalia mgawanyiko kati ya sura 2 katika 2:4a. Kati ya katikati ya mstari wa 2, kati ya sehemu ya kwanza na sehemu ya pili 2:4b. Mwanzo 2:4b hadi 25 inasemekana kuwa simulizi ya pili ya uumbaji. Simulizi hizo mbili za wasomi wakosoaji kisha zinaitwa “simulizi ya P” katika Mwanzo 1, na “simulizi

ya J” katika Mwanzo 2. Hapo una simulizi ya uumbaji mara mbili.

a. Mbinu ya Vannoy ya Mwanzo 2

Inaonekana kwangu kwamba ni bora kutoiona Mwanzo 2 kama simulizi ya pili ya uumbaji bali kama sura, ambayo imetolewa kwa ajili ya maandalizi ya simulizi ya anguko la mwanadamu katika sura ya 3. Kwa maneno mengine, kuna mwendelezo kutoka sura ya 1 hadi sura ya 2, na sura ya 3. Ni bora kuliko kujibu swali tuliloanza nalo, “Je, hili ni simulizi jingine la uumbaji?” kwa jibu hasi. Sio hadithi nyingine tu ya uumbaji kwa sababu zifuatazo.

b. Neno Toledoth - Mjadala wa Mgawanyiko wa Sura

Acha nitajie mambo mawili ambayo ni muhimu katika kujibu swali hilo. Unaona kwenye karatasi yako ya muhtasari chini ya nambari ya Kirumi I. "Je, hii ni simulizi nyingine ya uumbaji?" kuna nukta mbili ndogo. A. ni matumizi ya neno *toledoth* . Sasa katika Mwanzo sura ya 2:4. Umesoma, nitasoma hapa kutoka kwa King James, "Hizi ni vizazi vya mbingu na nchi zilipoumbwa." Neno la Kiingereza "vizazi" ni tafsiri ya *toledoth* ya *Kiebrania* , ambayo imeandikwa hapo kwa *Kiebrania* katika tafsiri ya Kiingereza kwa wale ambao hawajajua *Kiebrania* bado. "Hizi ni vizazi (*toledoth*) vya mbingu na nchi." Sasa ukikumbuka nilitaja hili kwa kifupi mapema. Inaonekana kwangu ni vyema kugawanya kati ya sura ya 1 na sura ya 2, mwishoni mwa mstari wa 3 wa sura ya 2. Kwa maneno mengine, ukiangalia karatasi yako ya muhtasari, utaona kwamba herufi kubwa B. ni Mwanzo 2:4-25 na 2a ilikuwa Mwanzo 1:1-2:3. Sehemu ya kugawanya, imewekwa vyema mwishoni mwa mstari wa tatu na hiyo ina maana kwamba kifungu hiki cha maneno “Hizi ni vizazi vya...” kinaanzisha sura ya 2 kuanzia mstari wa

4.

Wasomi wakosoaji wanaigawanya tofauti karibu bila ubaguzi baada ya 2:4a . Kwa maneno mengine, watachukua kifungu hicho cha kwanza cha mstari wa 4: “Hivi ndivyo vizazi vya mbingu na dunia...” na kuielewa kama kauli ya kumalizia sura ya kwanza. Kwa hivyo mgawanyiko unakuwa katikati ya mstari wa nne. Sura ya 2 inaanza kweli “zilipoumbwa siku ile BWANA Mungu alipoiumba dunia na mbingu na kila tambarare ya shamba kabla haijawapo duniani” na kadhalika. Wanaanza sura ya 2 katikati ya mstari wa 4. Sasa wanafanya hivyo kwa msingi wa dhana ya maandishi. Tulijadili nadharia hiyo ya jumla hapo awali. Kulingana na mtazamo huo wakosoaji P, hati muhimu, ni hati inayoonyeshwa kwa kuwa na upendeleo wa muundo na nambari na sifa za aina hiyo na kwa kweli muundo wa kimchoro wa kitabu kizima cha Mwanzo unategemea kifungu hicho “vizazi vya mbingu na dunia” “hivi ndivyo vizazi vya Adamu”, “hivi ndivyo vizazi vya Nuhu”, “hivi ndivyo vizazi vya wana wa Nuhu.” Kuna kumi kati yao katika kitabu kizima na kitabu kimepangwa kwa namna fulani na kifungu hicho. Kulingana na wakosoaji, hilo ni jambo linalotambulika na P. Kwa hivyo, sura ya kwanza ni P kifungu hicho ni P kwa hivyo kifungu hicho kinapaswa kuendana na sura ya kwanza. Na kisha inakuwa kauli ya kumalizia sura ya kwanza, muhtasari wa sura ya kwanza, badala ya kitu kinachoanzisha sura ya pili.

Sasa, unaona wanapaswa kuendana na kauli ya 2:4b kama sehemu ya J kwa sababu neno Yahweh (Yehova) linatokea hapo. Tazama katika 2:4b, "walipoumbwa katika siku ya BWANA Mungu." Bwana Mungu ni *Yahweh Elohim* . Kwa hivyo, hapo unapata mabadiliko ya kwenda kwenye chanzo cha J. Sehemu ya pili ya mstari lazima iwe J, sehemu ya kwanza ya mstari lazima iwe P. Kwa hivyo, unafanya nini? Unakata mstari katikati, na kusema sehemu hii ni ya chanzo cha P, sehemu ya pili ya mstari ni ya

chanzo cha J. Lakini kufanya hivyo kunaleta tatizo. Kifungu hicho "Hizi ni vizazi vya..." kinatokea mara kumi katika kitabu mara kwa mara na ukiwaangalia utagundua kuwa kinaanzisha kinachofuata, sio muhtasari wa kinachotangulia. Kinaanzisha kinachofuata. Hiyo ina maana kwamba ukichukua kifungu katika 2:4a kama kauli ya kumalizia, kama wakosoaji wanavyofanya. Kisha katika kila moja ya sehemu zingine 9 lazima upe usemi huo maana tofauti, kazi tofauti kwa sababu ni wazi inaanza kinachofuata, badala ya muhtasari wa kinachotangulia. Sasa tuchukue mfano hapa, nitachagua mmoja tu. Mwanzo 11:27, "Hizi ndizo vizazi vya Tera ...". Ni nini kinachofuata Mwanzo 11:27? Unajua kitabu chako cha Mwanzo na kukitafakari. Kuanzia sura ya 12, ni mwisho wa sura ya 11, kuanzia sura ya 12 una hadithi ya Ibrahimu, huambiwi chochote kuhusu Tera. Unachoambiwa ni kile kinachotoka kwa Tera? Kinachofuata? Ni nini kinachotoka kwa Tera? Ni Ibrahimu.

Na vivyo hivyo na Mwanzo 37:2, "Hivi ndivyo vizazi vya Yakobo..." Kinachofuata si mengi kuhusu Yakobo, kwani Yakobo anaingia mara kwa mara, lakini kinachofuata kutoka Mwanzo 37 ni hadithi za Yusufu kuona kwamba ndivyo unavyoweza kusema kutoka kwa Yakobo; hadithi kuhusu Yusufu na wazao wa Yakobo na ndugu zake wakienda Misri. Bila shaka, Yakobo alienda Misri pia, lakini lengo si kwa Yakobo, bali ni kwa kile kinachotoka kwa Yakobo.

Kwa hivyo, tunaweza kuuliza swali maana ya *toledoth* katika usemi huu: "Hizi ni vizazi vya mbingu na dunia..." *Toledoth*, kwa wale ambao mmewahi kuwa na Kiebrania, labda mnaweza kuiona, katika herufi zilizo hapo. Ni neno linalotokana na kitenzi cha Kiebrania, *yalad*, ambalo linamaanisha "kuzaa (watoto)" au "kuzaa." Na ni aina ya nomino ya hilo. Linaonyesha matokeo ya kuzaa, au kile kinachozaliwa. Kwa kawaida ni watoto na kwa kawaida hutumika kwa maana ya uzao, au watoto. Hizi ni

vizazi vya mtu fulani. Lakini wakati mwingine hurejelea matokeo au matokeo ya maendeleo ya kihistoria. Nadhani hiyo ndiyo maana hapa katika Mwanzo 2:4. Kwa maneno mengine , inaposema “Hizi ni vizazi vya mbingu na dunia...”, inazungumzia kile kinachotokea katika historia kutokana na kuumbwa kwa mbingu na dunia katika Mwanzo 1. Kwa hivyo, umuhimu wa kifungu hapa, ni kwamba kinaashiria mwanzo wa awamu mpya ya Mungu kushughulika na viumbe vyake.

Sasa, kwa nini tumekuwa tukijadili haya yote kuhusiana na swali hili? Je, Mwanzo 2 ni simulizi la pili la uumbaji—simulizi inayojirudia ya aina fulani ya Mwanzo 1? Nadhani maana yake ni kwamba kuanzia Mwanzo 2:4 na kuendelea, huna marudio ya uumbaji wa mbingu na dunia, unachokiona ni kile kilichotoka au kilichotoka katika shughuli ya uumbaji ya Mungu katika Mwanzo 1. Lengo la kifungu hiki ni kuelekeza mbele si nyuma. Hilo linaendana na jinsi kilivyotumika katika sehemu iliyobaki ya kitabu. Hii ni historia ya mbingu na maana ya kile kilichoendelea kutoka hatua ya uumbaji wao. Na nadhani kifungu hiki kisha kinatambia kwamba Mwanzo 2 kinazingatia mwanadamu, mahali alipoishi, utawala wake juu ya wanyama, uumbaji wa mwanamke kama mwenzake na msaidizi wake na kadhalika umeandaa njia kwa Sura ya 3. Unaona tunaendelea mbele kutoka sura ya 1. *Toledoth* hapa inaonyesha mistari ya kihistoria kuanzia mwanzo hadi mwisho. Inaelekeza kwenye matokeo, matokeo. Kitenzi geni, unapopata "Hizi ni vizazi vya..." Kitenzi geni kinaonyesha mahali pa kuanzia, *toledoth* inaonyesha matokeo.

Sasa cha kufurahisha, ni jambo gumu kutafsiri. Sasa wale wanaoangalia NIV, inasema nini? Najua ni tofauti kabisa. "Hii ni simulizi ya mbingu na dunia zilipoumbwa...hii ni simulizi ya mbingu na dunia." Hilo limepoteza kitu. Nadhani King James kwa sasa, ingawa ni halisi kabisa hufikirii vizazi kwa maana ya mbingu na dunia

kutoa watoto, inakupa wazo la kile "kinachotoka" au "kinachotoka" zaidi ya "simulizi ya," ambayo ndiyo NIV inavyofanya na haya yote. Hebu tuchukue Mwanzo 37:2 na unaona kwamba karibu inakuwa upotoshaji. Ndiyo, hii ni simulizi ya Yakobo, unaona si simulizi ya Yakobo, hata hivyo, inayofuata. Hilo linachanganya sana, ni kile kinachotoka kwa Yakobo.

"Hii ndiyo simulizi ya" ina maana lakini inapoteza kitu katika Mwanzo 2:4. Kwa hivyo, sijui njia bora ya kuitafsiri zaidi ya "Hizi ni vizazi vya...", ingawa hilo linaweza kuwa jambo lisiloeleweka kidogo katika Mwanzo 2:4. Hata kwa vifungu vingine, unaweza kudhani kinachokuja ni nasaba. Sio hivyo tu. Ni wazo hili: ni nini matokeo? Matokeo yake ni nini? Ni nini kinachotoka kwa watu binafsi? Kwa namna fulani kinaashiria mwanzo mpya katika historia. Kinaashiria kifungu hicho katika muundo wa kitabu cha Mwanzo. Mengi yake ni mwisho usio na mwisho, unaona katika Mwanzo 25:12, "kile kinachotoka kwa Ishmaeli" ni aina ya nasaba lakini basi ni mwisho usio na mwisho na husimama, haufuatilii milele. Mfano mwingine ni kuhusu Isaka na Esau baada ya Mwanzo 25. Katika Mwanzo 25:19 unaona kinachofuata ni hadithi ya Yakobo, akipata baraka za Isaka katika sura ya 27. Kisha anamwomba Labani ambapo anapata wake na wanawe, kwa hivyo kinachofuata hasa 25:19 ni hadithi ya Yakobo. Hivi ndivyo inavyofanya kazi, na nadhani hiyo ndiyo maana ya neno hilo.

Sasa ili kurudi kwenye swali letu la awali basi lina maana kwa jinsi unavyoona swali katika Mwanzo 2, je, ni marudio tu ya simulizi ya uumbaji? Kwa msingi wa usemi huo nadhani ungesema, "hapana." Kuna mwendelezo, ni kusonga mbele.

B. Kazi ya Mwanzo 2 ni ipi kuhusiana na Mwanzo 3? 1. Mwanzo 2 ni Kuelekeza Mawazo kwa Mwanadamu katika Maandalizi ya Simulizi la Anguko

Sawa pili, B. “Kazi ya Mwanzo 2 ni ipi kuhusiana na Mwanzo 3?” Nadhani kazi ya sura ya 2 ni kumlenga mwanadamu katika maandalizi ya simulizi la anguko na dhambi kama ilivyoandikwa katika Mwanzo 3. Kuhusiana na kusudi hilo tunapata mambo kadhaa. Kwanza, kuna maelezo mapana ya eneo la bustani katika Mwanzo 2:8-14. Anataja kwamba Mungu alipanda bustani ya Edeni na kisha anazungumzia kuhusu mto katika mstari wa 10. Inatoa majina ya mito minne ambayo yanahusiana na eneo la bustani katika mstari wa 11-14. Kwa hivyo kuna maelezo mapana ya eneo la Bustani katika mstari wa 8-14. Bila shaka, bustani ni mahali ambapo katika sura ya 3 anguko hutokea. Pia, katika mstari wa 16 na 17 una katazo lililotolewa la kutokula kutoka kwa mti wa ujuzi wa mema na mabaya katika Bustani ya Edeni... “Kwa maana siku utakayokula, hakika utakufa.” Katazo hilo ni muhimu kuhusiana na sura ya 3 kwa sababu katika sura ya 2 una katazo linaloandaa njia kwa ajili ya hilo. Nadhani kuna uwezekano, au ni busara kuhitimisha, kwamba maelezo ya kina zaidi kuhusu mwanamke yaliyo katika mstari ya 18-24 ni kwa sababu Hawa alicheza jukumu muhimu sana katika sura ya 3. Kwa sababu una maelezo ya kina zaidi kuliko uliyo nayo katika sura ya 1 ambapo inasema tu, "na Mungu aliwaumba mwanamume na mwanamke."

Na kisha mstari wa 25 pia ni muhimu kuhusiana na sura ya 3 kwa sababu mstari wa 25 unasema kwamba wote wawili walikuwa uchi, mwanamume na mkewe nao hawakuona haya. Hili ni muhimu kuhusiana na sura ya 3 mstari wa 7 na kufuatia ambapo mara tu, baada ya vuli unasoma, "macho yao yalifumbuliwa, walijua kwamba walikuwa uchi. Walipanda majani ya mtini pamoja na kujifanyia vitambaa," na kadhalika. Unaona kuna uhusiano wa karibu kati ya sura ya 2 na sura ya 3. Sura ya 2 inatoa msingi wa mengi ya yale yanayoendelea baadaye katika sura ya 3. Kwa hivyo tena, sidhani kama kuna msingi wa kusema hatuna tu masimulizi ya uumbaji yanayofanana na sura ya 1. Kuna

mwendelezo na kuna jukumu ambalo sura ya 2 inachukua chini ya sura ya 3.

2. Je, Mwanzo 2 Inapingana na Mwanzo 3? Sawa, nambari ya 2 chini ya Mwanzo 2 ni "je, Mwanzo 2 inapingana na Mwanzo 1?" Utapata miongoni mwa wasomi wengine wakosoaji na hata baadhi ya wainjilisti ambao wamekubali kauli za nadharia za ukosoaji wakisema sura hizi mbili zinapingana. Kwa nadharia ya ukosoaji chanzo na jinsi ilivyoshughulikia Maandiko, hilo si tatizo katika muktadha wa aina hiyo ya nadharia. Ukiwa na mtazamo wa juu wa Maandiko na unahisi kwamba hii inaaminika, basi una historia ya kukuambia mambo jinsi yalivyotokea kweli. Ikiwa yanapingana, hilo husababisha tatizo. Kinachodaiwa ni kwamba mpangilio wa matukio katika Mwanzo 1 unatofautiana na mpangilio wa matukio katika Mwanzo 2. Katika Mwanzo 1 una mimea iliyombwa katika mstari wa 11, "Mungu alisema tutoe mimea." Una wanyama katika mstari wa 24, "nchi na izea viumbe hai, kwa jinsi zake, ng'ombe, ng'ombe, vitambaavyo, wanyama wa nchi kwa jinsi zake." Kisha mwanadamu katika mstari wa 26 na 27 na kisha mwanamke. Kisha nadharia ni kwamba unapokuja kwenye simulizi hili la pili la uumbaji mpangilio ni tofauti. Mwanadamu ameumbwa kwanza, mstari wa 7 "BWANA Mungu akamfanya mtu kwa mavumbi ya ardhi." Mimea ni ya pili, mstari wa 8-9 "BWANA Mungu akapanda bustani huko Edeni, akamweka mwanadamu." Wanyama ni wa tatu. Mstari wa 19 "kutoka katika ardhi, BWANA Mungu akaumba kila mnyama wa shambani." Mwanamke wa mwisho "BWANA Mungu akachukua ubavu kutoka kwa Adamu akamfanya mwanamke kutoka kwa mwanamume."

Sasa tufanye nini na hilo? Je, kweli kuna tofauti katika mpangilio? Nadhani kuna mambo kadhaa ambayo tunaweza kugundua. Nadhani hakuna tofauti yoyote halisi hapa. Kwanza, uumbaji wa mimea haujaelezewa katika Mwanzo 2. Kinachoelezwa ni upandaji

wa Bustani. Nadhani hiyo ni tofauti kabisa na uumbaji wa awali wa mimea. Katika mstari wa 8 wa sura ya 2 inasema, "BWANA Mungu alipanda bustani, mashariki." Kwa hivyo hiyo ni dhana ya kuhitimisha kwamba hiyo ni uumbaji wa mimea. Pili, nadhani tunaweza kusema kwa msingi wa muktadha na akili ya kawaida, kwamba mstari wa 8 unaeleweka vyema kama unaonyesha kwamba Mungu alipanda bustani kabla ya Adamu kuumbwa. Hii inafikia utata wa maumbo ya vitenzi vya Kiebrania. Mfalme Yakobo ukiona katika Mwanzo 2:7 anasema, "BWANA Mungu akamfanya mtu kwa mavumbi ya ardhi." Ukiangalia NIV, ya Mwanzo 2:8 "sasa BWANA alikuwa amepanda bustani upande wa mashariki wa Edeni." Mfalme Yakobo anasema, "BWANA akapanda bustani." NIV inasema "BWANA Mungu alikuwa amepanda." Sasa kwa Kiebrania huwezi kutofautisha kama tulivyofanya kwa Kiingereza, kati ya kitenzi cha wakati uliopita na kitenzi cha wakati kamilifu. Inaweza kuwa chochote kati ya hivyo. Njia pekee unayoweza kutofautisha ni muktadha na akili ya kawaida. Na inaonekana kwamba Mungu atamuumba mwanadamu ili kumweka bustanini, kwa hivyo aliandaa bustani kwanza, ili aweze kumweka bustanini. Na ina mantiki zaidi kutafsiri kama "amepanda" kuliko "amepanda." Kwa hivyo nadhani NIV iko sahihi wakati huo na inapendekeza tafsiri bora ya Kiingereza wakati huo.

3. Mwanzo 2:19 Haisemi Kwamba Wanyama Waliumbwa Baada ya Mwanaume na Sio Mwanamke Tatu, Mwanzo 2:19 haisemi kwamba wanyama waliumbwa baada ya mwanamume na sio mwanamke. Tatizo hapa ni tatizo lile lile kama ilivyo katika 2:8, kwa wakati wa umbo la kitenzi. Mfalme Yakobo anasema, ambalo linaonekana kuchangia wazo hili la tofauti ya mpangilio, "na kutoka katika ardhi BWANA Mungu akaumba kila mnyama wa shambani." NIV inasema "sasa BWANA Mungu alikuwa ameumba kutoka

katika ardhi, wanyama wote wa shambani." Na nadhani hiyo ni uelewa sahihi tena, wanyama hawakuumbwa baada ya mwanamume na kabla ya mwanamke, wanyama walikuwa wameumbwa mapema kama tunavyosoma katika Mwanzo 1. Sasa Bwana atawaleta wanyama hawa wote kwa Adamu ili awape majina. Na hivyo ndivyo inavyofuata katika mistari ya 19-24. Haisemi kwamba mwanamume na mwanamke waliumbwa karibu pamoja kwa wakati. Haisemi hivyo. Inasema tu kwamba Mungu aliumba mwanamume na mwanamke, mwanamume na mwanamke. Haikuambii chochote kuwahusu. Haisemi chochote kuhusu kama hiyo ilikuwa kwa wakati mmoja au kama kulikuwa na kipindi cha muda kilichotenganisha. Kwa hivyo Mwanzo 1 haisemi kwamba mwanamume na mwanamke waliumbwa karibu pamoja kwa wakati, na Mwanzo 2 haisemi kwamba wanyama waliumbwa kati ya mwanamume na mwanamke.

Sasa kwa maoni hayo kuhusu tofauti hizi zinazodaiwa, unaweza kutatua suala hilo. Nadhani mkazo katika sura ya 2 ya Mwanzo ni wa kimantiki, badala ya mpangilio wa matukio. Na mpangilio unaonyesha mantiki ya mwendelezo si lazima iwe mpangilio wa matukio. Hakuna mgongano muhimu kati ya kile kinachojaribu kusema kati ya sura ya 2 na sura ya 1. Jinsi mtu anavyotafsiri maumbo ya vitenzi hasa ile iliyo katika 2:19 na 2:8, ambapo "alikuwa amepanda" na "alikuwa ameunda" inategemea kabisa muktadha iwe ni wakati uliopita, au wakati uliopita kamili. Lakini hiyo ina maana kwamba jambo muhimu la jinsi mtu anavyoelewa maumbo hayo ya vitenzi ni kama mtu anaona au la mgongano kati ya sura hizo mbili. Ikiwa unatafuta tofauti, unaweza kutafsiri kwa njia inayoizalisha. Ikiwa unatafuta upatano unaweza kutafsiri kwa njia inayoupatanisha. Huwezi kuuamua kwa msingi wa sarufi, lazima uamue kwa msingi wa muktadha. Sasa kama mtoa maoni mmoja alivyosema, hata kama umekubali nadharia ya maandishi, bado ni busara kudhani kwamba mtu aliyeunganisha masimulizi haya mawili ya uumbaji, bado

alijua migongano kati yao, vinginevyo kwa nini asingeihariri ili kuioanisha mwenyewe? Leupold , nadhani hii iko chini ya bibliografia, katikati ya ukurasa wa 8. Leupold , katika ufafanuzi wake, ukurasa wa 108, anamnukuu msomi mwingine anayesema, "haiwezekani kwamba mwandishi angekuwa mjinga kiasi cha kuweka seti mbili za kipekee za masimulizi ya uumbaji mwanzoni."

Sambamba na Mwanzo 2:5-6 na Mwanzo 1:2

Hata kama mtu angekubali nadharia ya maandishi bila shida, kwa nini mtu angefanya hivyo? Hakuna mgongano wa lazima kati ya sura hizo mbili. Sawa, kuna maswali yoyote kuhusu hilo? (**Mwanafunzi anauliza swali**) . Ningefuata pendekezo la Derek Kidner , Tyndale Bulletin, 1966, kichwa cha habari ni: "Mwanzo 2:5-6, iwe mvua au kavu." Na kuna mjadala wa mistari hiyo ambapo anahitimisha kwamba mistari hiyo inafanana sana na Mwanzo 1:2, hali ya machafuko ya uumbaji kabla ya mchakato wa kupanga vitu vya ubunifu. Kwa hivyo anasema katika mistari ya 5 na 6, kuna upanuzi wa mara mbili wa 4b ambapo kifungu cha maneno "Katika siku ambayo BWANA aliumba dunia na mbingu" kinapewa maudhui maalum. Katika hatua hii ya ufunguzi wa uumbaji, msomaji anapigwa kwanza katika hasi "bado, bado, hakuna hata" mstari wa 5. Katika mbinu inayoanza katika ulimwengu unaojulikana, na kuiondoa sifa zake zinazojulikana. Akiwa ameelewa dhana za kawaida, msomaji sasa yuko tayari kwa kauli chanya ya mandhari ya dunia kuwa ya ajabu kiasi gani katika mstari wa 6. Sio kingine ila mandhari iliyopendekezwa kwa maneno tofauti katika Mwanzo 1:2, maji yaliyojaa machafuko. Kwa hivyo, ukweli kwamba mvua bado haijulikani, si ishara ya ukame, bali ni hali ya kueneza iliyotangulia kugawanyika kwa maji siku ya pili katika Mwanzo 1. Nadhani hiyo ni pendekezo zuri kuhusu jinsi inavyozungumziwa na kuelezewa katika Mwanzo 2:5-6. Jambo lile lile ulilo nalo hapo katika Mwanzo 1. Anasema baadaye, tunaweza kufafanua

katika muktadha wa kinachofuata, "Mungu alipoumba dunia na mbingu." Haya hayakuwa kama tunavyoyajua hapo awali, hata ukuaji wa porini haukuwepo duniani, bali mazao yaliyopandwa tu. Hata mbingu inayojulikana yenye mawingu yake na mvua haikuwa bado inaonekana. Wakati huo huo dunia nzima ilionekana haijakauka, ikichipuka tena na tena kutoka ndani yake. Kwa hivyo basi inamlenga mwanadamu.

3. Bustani ya Edeni

a. Mahali Pake pa Kijiografia Nambari 3. ni: "Bustani ya Edeni." Pointi ndogo chache hapa. a. ni: "Mahali pake pa kijiografia." Bustani ya Edeni ilikuwa wapi? Kama ilivyotajwa tayari, kuna maelezo mengi yaliyotajwa katika sura ya 2 ya mahali pake. Unapata hilo katika mistari ya 8-14. Unasoma hapo hasa katika mistari ya 10 hadi 14, kuhusu mito iliyokuwa imeunganishwa katika eneo na Bustani. Mto ulitoka Edeni na kuingia bustanini. Kisha ukagawanyika na kuwa vichwa vinne. Jina la wa kwanza ni Pishoni . Huo ndio unaozunguka nchi yote ya Havila, ambapo kuna dhahabu. Dhahabu ya nchi hiyo ni nzuri na kuna jiwe la shohamu. Na mto wa pili ni Gihoni. Ni sawa na ule unaozunguka nchi ya Kushi. Mto wa tatu ni Tigri, "unaoelekea mashariki mwa Shamu." Na mto wa nne ni Frati. Katika Mwanzo 2:10, je, mto huo unaanzia Edeni au kwingineko? Nimesoma kutoka kwa King James, "Mto ulitoka Edeni na kuinyweshwa bustani na kutoka hapo ukagawanyika na kuwa vichwa vinne." Sasa hiyo inasikika kama mto ulitoka Edeni na kutoka hapo ukagawanyika na kuwa vichwa vinne. Sasa hiyo inaenda kinyume na jinsi mito inavyofanya kazi. Isipokuwa unazungumzia delta. Njia ya kawaida ya mito kukutana ni njia nyingine. Ambapo mito hukutanika na kuunda mto mkubwa zaidi. Ephraim Speiser , katika Anchor Bible on Genesis, kurasa 14, 17, 19, 20, anatafsiri mstari huo: "mto unaibuka Edeni. Maji ya bustani." Akimaanisha unakaribia

kuteleza juu ya kingo zake kama maji ya Nile yanavyofanya. Nje yake iliunda matawi manne tofauti. Na anatetea tafsiri hiyo kwa ufanisi. Hiyo ni aina ya uthibitisho.

Katika mstari wa 14, marejeleo ya mwisho ni mto Frati. Tunajua mto ulipo. Bahari ya Mediterania, Bahari Nyekundu, majeshi yanayokuja hapa. Hapa kuna Ghuba ya Uajemi. Mto Frati unashuka hadi Ghuba ya Uajemi. Mito hiyo miwili inaweza kutambuliwa : Tigri na Frati. Mengine miwili haijulikani. Hakuna anayejua kwamba iko. Kumekuwa na aina zote za uvumi kuhusu hilo, haijulikani tu. Lakini kwa kweli, nadhani kuna njia tatu za msingi za kupata eneo. Ya kwanza ni hii, jiografia ya wakati huo, tunayozungumzia nyakati za mwanzo kabisa katika jamii ya wanadamu, ilikuwa tofauti, katika kipindi cha kabla ya gharika. Tigri, Frati, Gihoni, na Pishoni zilikuwa mito minne mikubwa iliyokusanyika mahali fulani katika eneo la Ghuba ya Uajemi. Kilichotokea na Pishoni na Gihoni hatujui. Baadhi wamependekeza kwamba eneo ambalo mito ilimwagilia maji katika bustani ya Edeni, sasa liko chini ya sehemu ya kaskazini ya ghuba ya Uajemi. Ghuba ya Uajemi ina eneo kubwa limefunika dunia, na Bustani ya Edeni imezama chini. Hilo linawezekana, lakini hakuna anayejua kweli.

Kisha hapa kuna mjadala huu ambao kwa kawaida hurejelewa katika Mwanzo 4:16 ukisema, “Kaini akatoka mbele za BWANA, mashariki ya Edeni.” Nchi ya Nodi iko mashariki ya Edeni. Unalinganisha hilo na 2 Wafalme 19:12, na unasoma “je, miungu ya mataifa yaliyoangamizwa na baba zangu iliwaokoa ..na watu wa Edeni waliokuwa Tel Assar,” ufalme wa...” “wana wa Edeni walikuwa Tel Assar” Hilo ni eneo la Mesopotamia. Kwa hivyo hilo halisaidii sana lakini hayo ni marejeleo ambayo wakati mwingine huhusishwa nayo. Kwa hivyo uwezekano mmoja ni kwamba ilikuwa katika eneo la ghuba ya Uajemi.

Uwezekano wa pili, majina ya mito hii mitatu ya kabla ya gharika yalikumbukwa

baada ya gharika na kutumika kwa mito mingine. Ikiwa ndivyo ilivyo, hiyo ina maana kwamba bustani ya Edeni ingeweza kuwa mahali popote. Hiyo ina maana kwamba Tigris na Frati ni majina tu yaliyopitishwa baada ya gharika na kutumika kwa mito ambayo ingeweza kupewa jina la mito yoyote, lakini si lazima mito ile ile ambayo ingeweza kubadilika katika umbo baada ya gharika.

Nafasi ya tatu ni ile utakayoipata zaidi na hiyo ni kwamba, bustani ya Edeni haijawahi kuwepo. Tunacho hapa ni hadithi, aina ya njozi ya kidini, isiyo na msingi wa kihistoria bila uhalisia na tunauliza swali lisilo sahihi ikiwa unauliza bustani ya Edeni iko wapi. Acha nieleze hilo kwa kitabu hiki kidogo, ambacho kiko kwenye orodha yako ya vitabu, JC Gibson, mfululizo wa Biblia ya Masomo ya Kila Siku, Westminster, 1981. Ni mfululizo maarufu, umeandikwa kwa ajili ya watu wa kawaida. Na ni mfululizo wa kisasa, unatumika katika makanisa mengi katika programu zao za elimu ya Kikristo. Ukurasa wa 100, acha nikusomee kile kinachosema kuhusu eneo la Bustani ya Edeni: "ni hoja yangu kwamba tukikaribia hadithi ya Bustani ya Edeni kwa roho kama hiyo ya ubunifu." Aya yake ya awali ilikuwa ikizungumzia hadithi ya Cinderella. "Kila kitu kitaenda sawa. Picha zisizo na uzoefu za Mungu kama mfinyanzi na mmiliki wa ardhi, miti yenye matunda ya kichawi ilimaanisha zawadi nzuri, nyoka anayezungumza, makerubi mlinzi, bustani yenyewe yote haya ... Kwa hivyo haya yote ni samani katika hadithi. Sio sehemu ya maana yake ya msingi. Hakujawahi kuwa na mahali kama Bustani ya Edeni. Wala hakujawahi kuwa na mtu wa kihistoria anayeitwa Adamu aliyeishi ndani yake na kuzungumza na nyoka na Mungu kwa Kiebrania. Bustani ni bustani ya akili. Ni bustani ya ndoto za wanadamu. Aina ya mahali wangependa ulimwengu huu uwe, aina ya mahali ambapo wanajua ulimwengu huu unapaswa kuwa. Na Adamu ni kila mmoja wetu, yeye ni kila mtu. Kwamba ulimwengu huu sio jinsi unavyopaswa kuwa ni kutokana na

kutotii kwa mwanadamu kwa Mungu, Adamu mwenye dhambi ndani yetu sote. Kila siku peponi hutuita. Lakini kila siku tunakula tunda lililokatazwa na tunafukuzwa humo."

Kwa hivyo aina hiyo ya mbinu inasema kwamba hakujawahi kuwa na mahali kama Bustani ya Edeni, na hakujawahi kuwa na mtu kama Adamu. Hii ni hadithi yenye umuhimu wa kidini, lakini si ukweli wa kihistoria. Inarudi kwenye masuala yale ambayo tulikuwa tunazungumzia hapo awali. Inarudi kwenye historia ya Agano la Kale, je, inatuambia mambo yaliyotokea, au sivyo? Nadhani hizo ndizo mbinu tatu za msingi za suala la eneo la kijiografia.

b. ni: "Miti ya bustani." Lakini muda wangu umekwisha, kwa hivyo tutasimama hapa na kuanza hapo wakati mwingine.

Imenakiliwa na Nina Gundrum

Imehaririwa vibaya na Ted Hildebrandt

Hariri ya mwisho na Rachel Ashley

Imesimuliwa tena na Ted Hildebrandt